

ЧАЕС і місто з минулого: ексклюзивні кадри із Зони відчуження, де зупинився час

10:28 26.04.2026 Нд
8 хв

Ціна помилки та сила природи: подорож у Чорнобильську зону, яка назавжди змінила хід історії

КАТЕРИНА ГОНЧАРОВА

Знак радіації у зоні ЧАЕС (фото: Дмитро Дятлов)

Виповнюється 40 років з дня аварії на Чорнобильській АЕС. Катастрофа 1986 року не лише змінила хід історії, а й створила унікальну зону відчуження, де час фактично зупинився. ЧАЕС залишається об'єктом уваги людей з усього світу, а покинуті міста Прип'ять та Чорнобиль поступово переходять під контроль природи.

Фотограф Дмитро Дятлов відвідав Зону і зафіксував, як виглядає епіцентр катастрофи. Як працює станція, чому дика природа витісняє залишки цивілізації та як виглядають покинуті локації – у фоторепортажі та тексті Дмитра для РБК-Україна. Публікуємо пряму мову автора. Більшість кадрів публікується в медіа вперше.

Читайте також: [40 років після катастрофи: як війна вдарила по Чорнобиллю та чи "тікає" радіація із зони](#)

Головне:

- **40 років наслідків:** Чорнобиль залишається територією застиглого часу, де природа поступово руйнує та поглинає залишки цивілізації.
- **Природа без людини:** Зона стала заповідником: тут процвітають популяції вовків, ведмедів та коней Пржевальського.
- **Статус ЧАЕС:** Станція не покинута – персонал продовжує обслуговувати арку "Укриття-2" та виводити блоки з експлуатації.
- **Місто-привид:** Прип'ять, евакуйована за добу, перетворилася на найбільше покинуте місто Європи, що заростає лісом.
- **Трагедія тварин:** Під час евакуації заборонили брати улюбленців; нащадки вижилих собак досі живуть під наглядом волонтерів.
- **Символи пам'яті:** У діючому храмі Зони зберігається ікона

"Чорнобильський Спас" із зображеннями реальних ліквідаторів.

- **Ціна помилки:** Покинуті бібліотеки та школи Прип'яті слугують наочним доказом того, як людська недбалість зупиняє життя.

Чорнобиль: катастрофа, яка так і не закінчилась

Я народився у 1986 році – рівно через п'ять місяців після аварії на Чорнобильській АЕС. У Києві – за дві години їзди від місця, яке назавжди змінило хід історії. Чорнобиль весь час був поруч – як точка на мапі і як нав'язливий образ у підсвідомості.

Чорнобиль – це не лише минуле. Це місце, де можна побачити майбутнє без людини. З дитинства мене тягнуло туди майже фізично. Зовсім поруч – епіцентр однієї з найбільших техногенних катастроф. Хотілося пізнати це місце не з чужих розповідей, а самому.

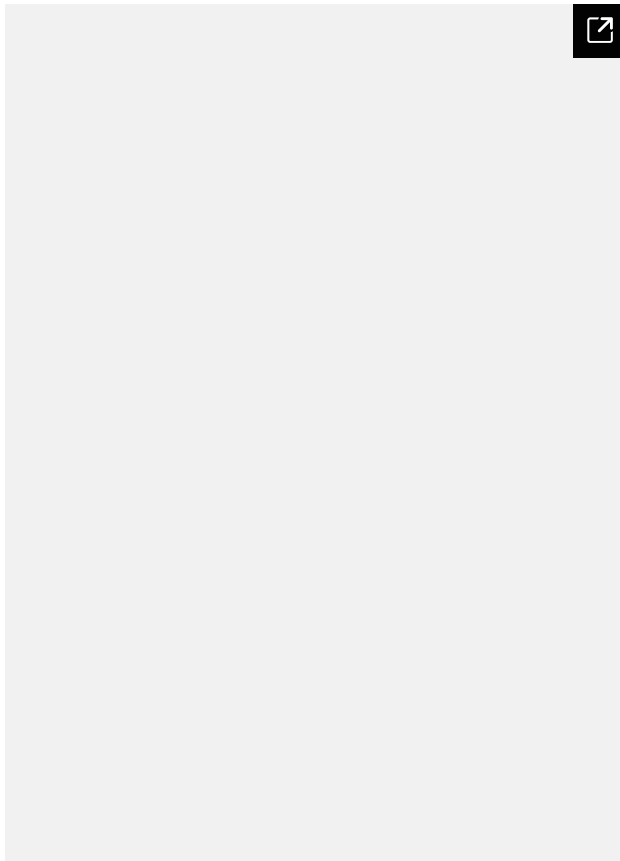
Потрапити в Зону вдалося лише багато років потому – вже з камерою, у складі знімальної групи. Це було кілька років тому, ще до війни. Але навряд чи там щось могло кардинально змінитися. Час тут не рухається – він накопичується.

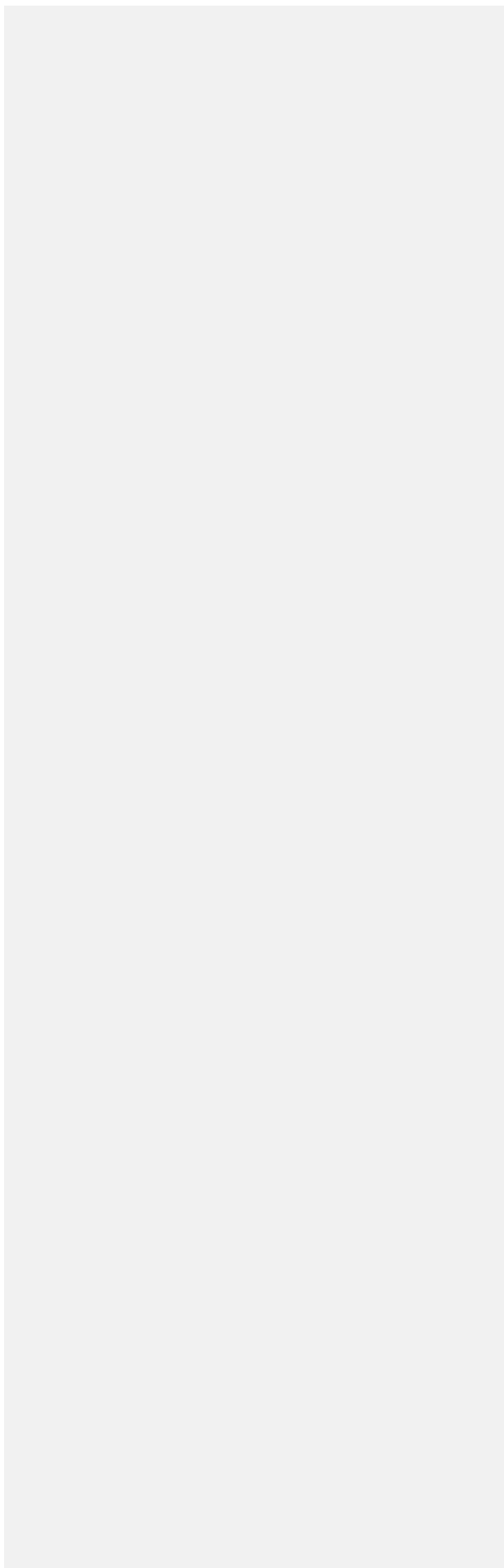
Зона: територія зупиненого часу

Дорога до Зони – це перехід. Перехід із звичної реальності у простір, де минуле не пішло, а залишилося.

Ми їхали мовчки. Говорити не хотілося. Хотілося слухати тишу. Обабіч дороги – покинуті села. Хати з перекошеними дахами, вибитими вікнами, облупленою фарбою. Колись тут топили печі, пахло хлібом, звучали голоси. Тепер – лише вітер у порожніх рамах і гілки, що тягнуться всередину, ніби ліс повільно, але невідворотно освоює чужий простір.

Люди виїжджали "на три дні". Незаперті двері. Недопитий чай. Покинуті іграшки. Але ніхто так і не повернувся. З часом розумієш: для цих місць аварія була не просто катастрофою. Це був розрив часу – миттєвий і незворотний. І водночас – початок іншого процесу.

Покинуті села (фото: Дмитро Дятлов)

Природа: життя після людини

Людина пішла – і природа повернулася. Стіни заростають

мохом, подвір'я зникають під молодою порослю, стежки розчиняються в траві. Усе, що колись утримувалося зусиллям людини, поступово відпускається.

Якщо відволіктися від попереджувальних знаків про радіацію, помічеш інше. Це територія, де відбувся один із найрідкісніших експериментів в історії – без участі вчених. У якийсь момент розумієш, що Зона стала притулком – саме тому, що людина пішла.

Рослинність тут буйна, комах стільки, що повітря здається густим, птахів чути всюди. Вода в каналах і озерах повна життя. Дикі тварини почуваються впевнено – їх ніхто не витісняє і не переслідує.

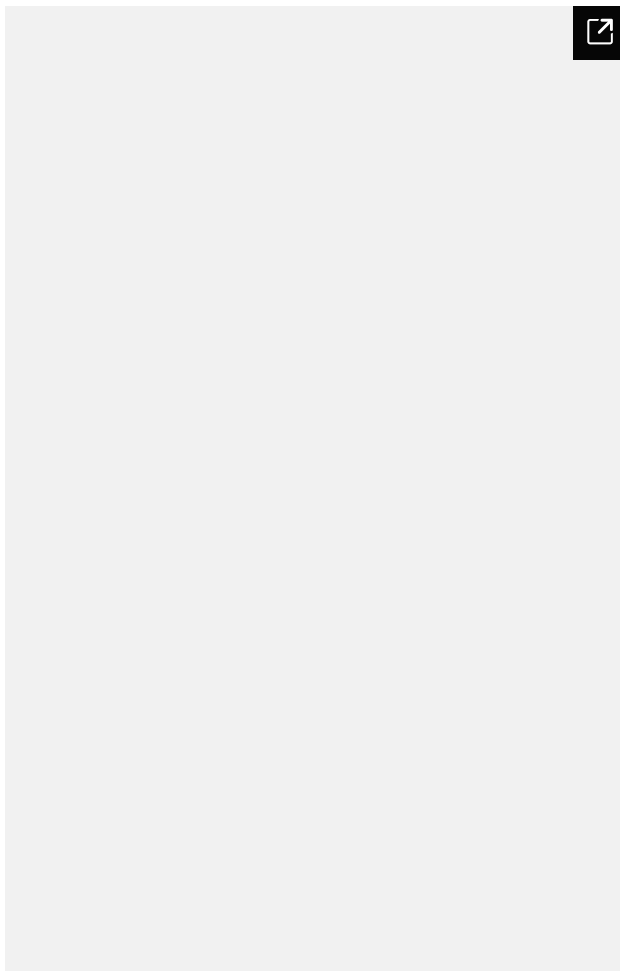
Тут живуть рисі, кабани, козулі, олені. Щільність вовків – вища, ніж у багатьох європейських заповідниках. У лісах зустрічаються навіть ведмеді та зубри. Коні Пржевальського, завезені у 1990-х, прижилися і утворили стійку популяцію. Радіація залишилася. Людина – ні. І саме це виявилось вирішальним фактором.

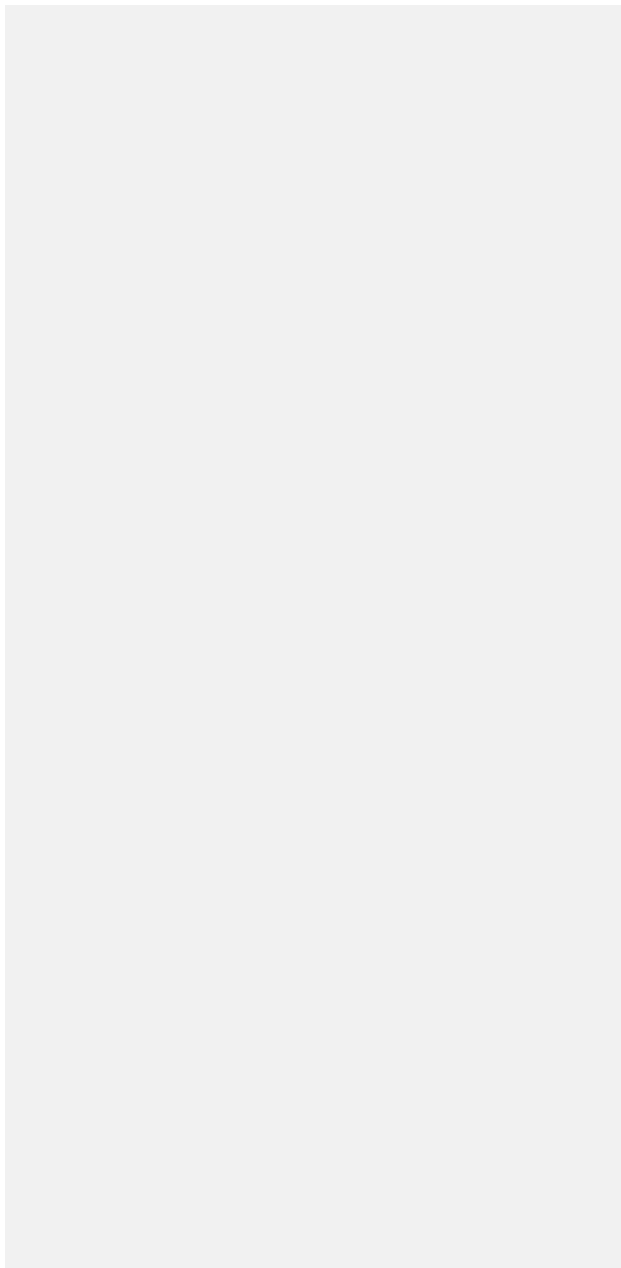
Для мене Чорнобиль – це не лише місце катастрофи. Це ще й наочна відповідь на питання, якою могла б бути наша земля без постійного втручання людини.

ЧАЕС: станція, яка не може померти

Сама станція – місце парадоксальне. Це не руїна – це працюючий механізм, просто з іншою функцією. Територія контрольованої небезпеки. Після аварії вийшов з ладу лише четвертий енергоблок. Інші ще довго працювали. Остаточно станцію зупинили лише у 2020 році.

На момент зйомки над зруйнованим блоком уже височіла нова захисна арка – "Укриття-2". Гігантська конструкція, що мала ізолювати реактор і зробити можливою подальшу роботу з нейтралізації наслідків вибуху.

Як виглядає ЧАЕС (фото: Дмитро Дятлов)

Територією ми пересувалися лише з провідником і за суворо визначеними маршрутами. Фон змінюється: десь майже спокійно, десь дозиметр починає нервово потріскувати.

Усередині адміністративних будівель – те саме відчуття застиглому часу. Радянські таблички, схеми, плакати. Назад у СРСР. Особливе враження справляють вітражі художника Миколи Лінника, завершені буквально напередодні аварії. На них – історія освоєння «мирного атома»: від Прометея до підкорення космосу.

І ще один майже сюрреалістичний образ – ставок-охолоджувач. Вода буквально "кипить" від руху величезних сомів. Ловити їх, звісно, заборонено. Це радіоактивний "заповідник", де екосистема десятиліттями живе в особливих умовах.

Сьогодні ЧАЕС не виробляє електроенергію. Вона перебуває у стадії виведення з експлуатації. Але це не "мертве" місце – тут постійно працює персонал, підтримуючи складну й вразливу систему.

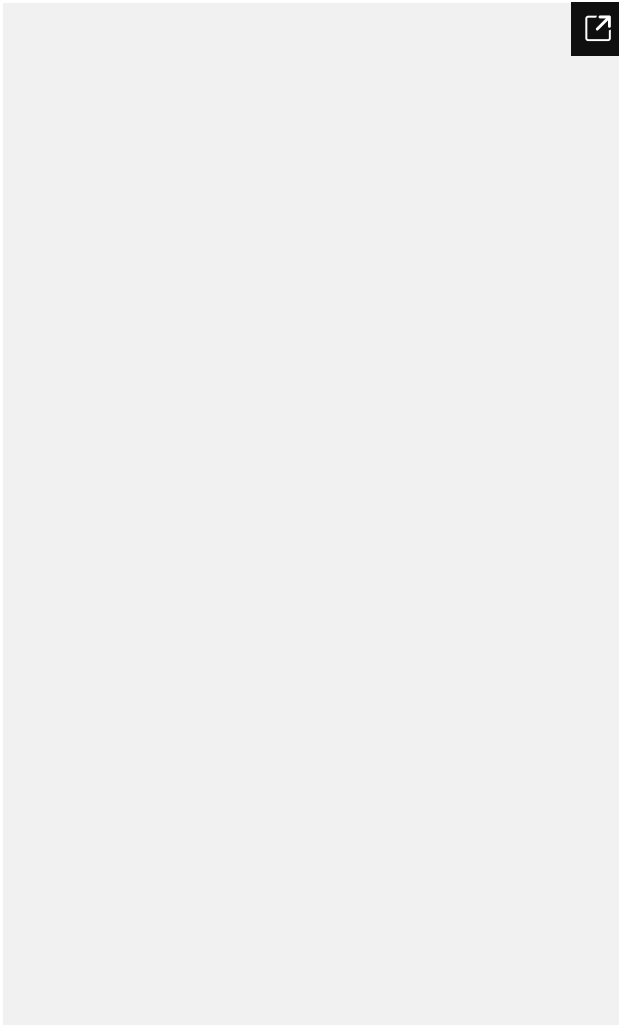
Сом у водоймі на території Зони відчуження (фото: Дмитро Дятлов)

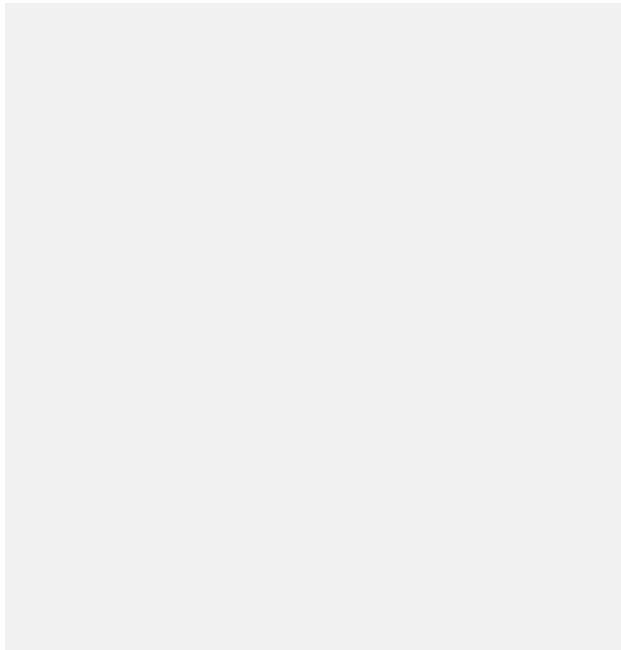
Церква: віра посеред порожнечі

За кілька кілометрів від станції – Свято-Іллінська церква. Єдиний діючий храм у Зоні. Вона значно старша за саму ЧАЕС. Храм пережив пожежі, закриття в радянський час, Другу світову війну – і знову відкрився вже після аварії. Серед парафіян – працівники станції, військові, самосели.

Головна святиня – ікона "Чорнобильський Спас". Унікальна для православ'я. Поруч із образами святих на ній зображені реальні люди: пожежники, ліквідатори, лікарі. І душі загиблих – тих, хто віддав життя, рятуючи інших. Вогняна куля, що падає з неба, і люди, які дивляться вгору. У центрі – сосна з Рудого лісу як символ Зони.

Запам'ятовується й образ Христа, що тримає на долоні закривавлений людський зародок – символ крихкості життя і відповідальності людини за майбутнє.

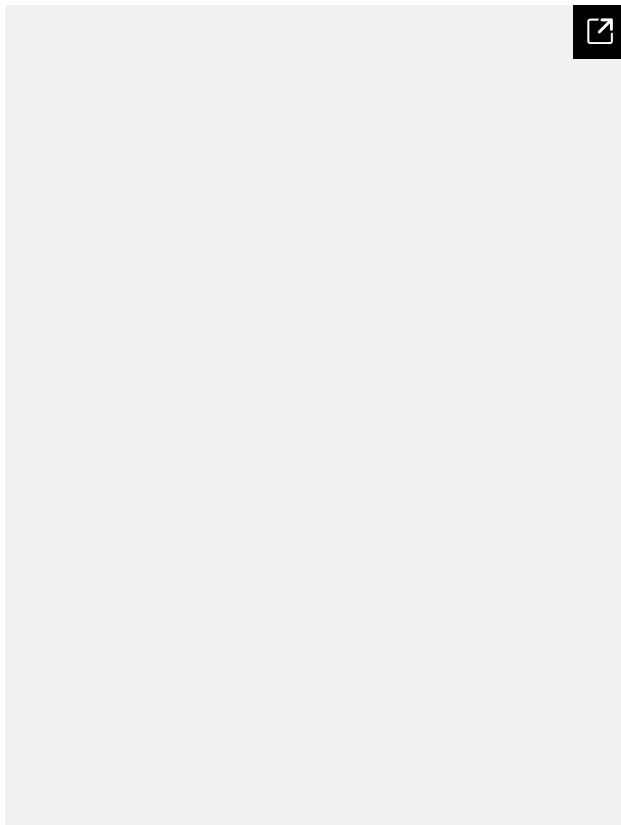
Свято-Іллінська церква та ікона "Чорнобильський Спас" (фото: Дмитро Дятлов)

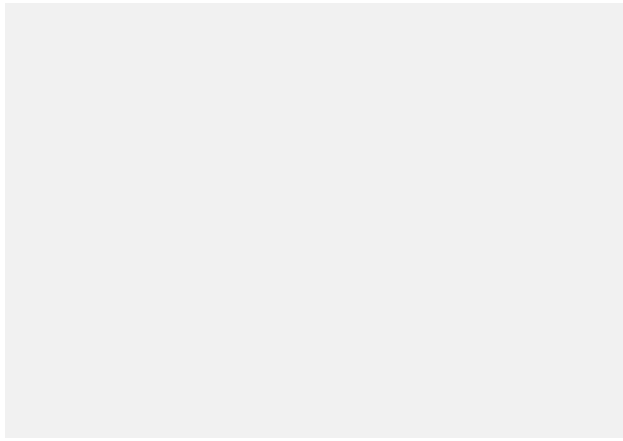
Прип'ять: місто, якому не залишили майбутнього

Прип'ять будували як місто майбутнього. Заснована у 1970 році, до 1986-го – близько 50 тисяч мешканців, середній вік – лише 26 років.

Школи, дитячі садки, басейн, палац культури, парк атракціонів. Плани на майбутнє. 27 квітня 1986 року, через добу після аварії, місто евакуювали. За кілька годин воно спорожніло. Назавжди.

Брати із собою домашніх тварин мешканцям заборонили. Багато хто намагався сховати улюбленців у сумках, але їх майже завжди "викривали". Котів і собак залишали у квартирах із запасом їжі та води на кілька днів. Більшість загинула. Пізніше безпритульних тварин відстрілювали спеціальні загони, щоб не допустити поширення забруднення. Про це не прийнято говорити, але це було.

Спорожніле назавжди місто Прип'ять. Зараз це найбільше покинуте місто Європи (фото: Дмитро Дятлов)

І все ж частина тварин вижила. Собаки, яким вдалося вибратися, збивалися у зграї, трималися поруч із людьми. Зараз про їхніх нащадків піклуються волонтери.

Сьогодні Прип'ять – найбільше покинуте місто Європи. Будинки стоять. Усередині – меблі, книги, дитячі іграшки. Усе залишилося – тільки людина зникла.

І природа знову бере своє. Деревя проростають крізь асфальт, гілки зазирають у вікна, вулиці поступово зникають, перетворюючись на ліс.

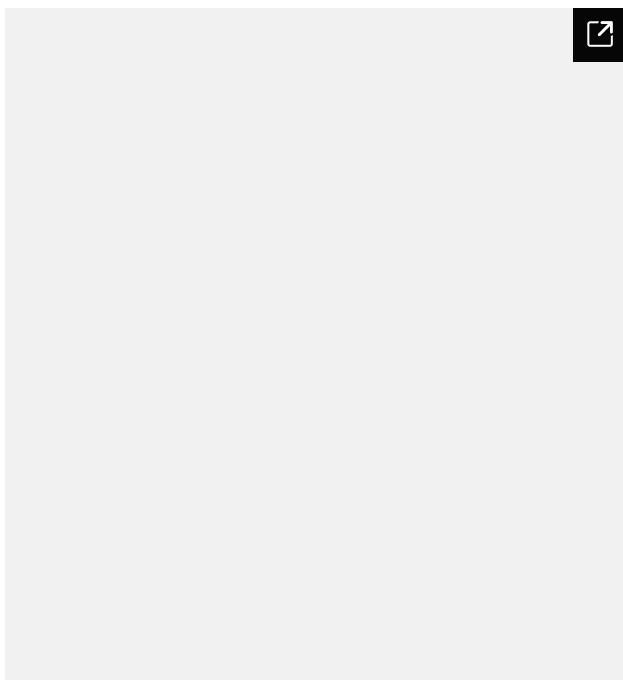
Бібліотека: історії, обірвані на півслові

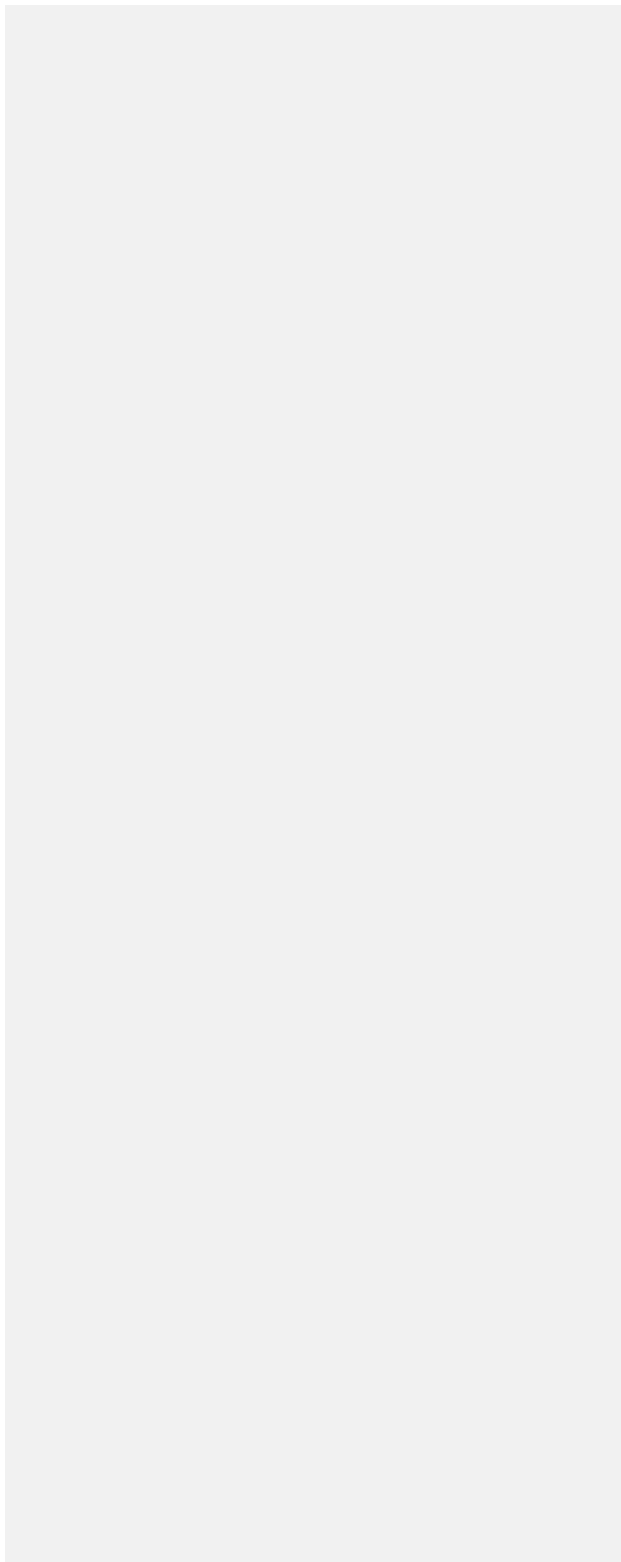
Міська бібліотека – одне з найсильніших місць у Прип'яті.

Тисячі книг – на підлозі, на зруйнованих полицях, розкриті, перемішані, порвані. Підручники, газети, дитячі книжки.

Це не інсталяція і не музей. Це простір, у якому життя зупинилося в одну мить. Тут занурюєшся в минуле, яке не пішло, як це зазвичай буває, а застигло десь між "вчора" і "завтра".

Серед книг – старі фотографії. На них – діти за партами, молодь біля басейну, човни на річці у літній день. Світ, якого більше немає і ніколи не буде. Саме тут особливо гостро відчуваєш: обірвалася не лише історія міста, а й тисячі особистих історій – на півслові, на середині сторінки. І ніхто так і не встиг покласти закладку у недочитану книгу життя.

Міська бібліотека – одне з найсильніших місць у Прип'яті (фото: Дмитро Дятлов)

40 років потому: життя, яке триває без нас

Прип'ять часто називають музеєм під відкритим небом. Але для мене це не музей. Це місто-привид минулого, яке зупинилося у 1986 році, так і не потрапивши у довгоочікуване "світле майбутнє".

Нагадування про людську недбалість, здатну призвести до катастрофи. Про безпорадність людей перед її масштабом – попри проявлений багатьма героїзм. Про жорстокість, виправдану "найкращими намірами". Про тисячі історій, обірваних в один день.

І водночас – доказ того, що життя не зупиняється і продовжує рухатися своїм ходом. З людиною чи без неї – але вже не за

нашими, а за своїми законами.

Пропонуємо почитати ексклюзивний матеріал РБК-Україна про ліквідаторів та про те, як у 2022 році працівники ЧАЕС добровільно йшли в окупацію.

Також ми підготували підбірку книг, яку варто прочитати про трагедію Чорнобиля та її наслідки.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

ЧАЕС

Чорнобиль

Аварія

НОВИНИ

ЧАЕС і місто з минулого: ексклюзивні кадри із Зони відчуження, де зупинився час

АНАЛІТИКА

Юлія Акімова, Ростислав Шаправський

Довіра українців до поліції нищиться через мобілізацію: інтерв'ю з Іваном Вигівським

НОВИНИ

Новини України

Війна в Україні

Економіка

Світ

Надзвичайні події

ПОЛІТИКА

БІЗНЕС

Економіка

Фінанси

Авто

Tech

Енергетика

АНАЛІТИКА

Статті

Інтерв'ю

Точка зору

ЖИТТЯ

Гроші

Зміни

Освіта

Суспільство

РОЗВАГИ

Шоу бізнес

Поради

Гороскопи

Свята

Цікаве

Спорт

LIFESTYLE

Психологія

Їжа

Подорожі

Здорове життя

Мода та краса

Про компанію

Редакційна політика і стандарти

Як стати нашим автором

Правила користування

Правова інформація

Політика конфіденційності

Контакти

Команда

Вакансії в РБК-Україна

Розмістити рекламу

Інформаційний портал «РБК-Україна» має тримовну версію (українську, російську та англійську), головна сторінка portalу - <https://www.rbc.ua>. Фотографії, зображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Promo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

© LLC «UBT MEDIA», 2006-2026.